

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИЩНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
УКРАЇНИ

МІКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИЩНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В
МІКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

МІКОЛАЇВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ТА МІСЛИВЦЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
МІКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ЦЕНТР РОЗНОКОСТІ ГРУНТІВ І ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕРЛІНИ СТЕПОВОГО КРАЮ

МАТЕРІАЛИ

Третьої регіональної науково-практичної
інтерсекторної конференції студентів, аспірантів
і молодих вчених

(26 – 28 жовтня 2011 р.)

Миколаїв

2011

застосовували гербіцид.

Список використаної літератури

1. Бабич А. О. Сучасне виробництво і використання сої / А. О. Бабич – К. / Урожай, 1993. – 432 с.
2. Грикун О. Захист посівів сої від шкідників, хвороб та бур'янів /О. Грикун // Пропозиція. – 2005. - №6. – С. 70-76.
3. Дробитько Н.А. Разработка приемов безгербицидной технологии возделывания сои на зерно в условиях юго-западной Степи Украины: дис. ... канд. с.-х. наук: 06.01.09 /Дробитько Н.А. – Винница, 1993. – 188 с.
4. Захаренко В. А. Эффективность химического метода борьбы с сорняками в посевах сои /В. А. Захаренко //Сельское хозяйство за рубежом. – 1978. - № 6. – С. 7-12

УДК 633.11:631.53.04

ВПЛИВ СТРОКУ СІВБИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПЕРВОМАЙСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

М.М.Балдук, студент

С.В. Бондарєв, студент

Науковий керівник – І.Д.Дудяк, к.с.-г.н., доцент

Миколаївський державний аграрний університет

Важливим регулятором врожайності пшениці озимої є строк сівби, який визначає морозостійкість та зимостійкість рослин, їх ріст, розвиток і продуктивність.

Дослідження проводились протягом 2008...2010 рр.в ПСП „Партизанська іскра” Первомайського району Миколаївської області та на кафедрі виноградарства і плодовоовочівництва МДАУ.

Об'єктом досліджень був вплив строку сівби на врожайність і якість зерна пшениці озимої. Предметом досліджень – пшениця озима сорту Вдала, яка виведена закритим акціонерним товариством «Селена» національного центру насінництва та сортовивчення Селекційно-генетичного інституту.

Програма і методика проведення досліджень розроблена згідно з рекомендаціями В.О. Єщенко з співавторами.

Схема польового досліду (строк сівби):

1. Серпневий
2. Вересневий
3. Жовтневий

Основні елементи методики: варіантів – 3, повторень – 4, ділянок – 12, площа ділянки: посівна 54 м², облікова 27 м², метод розміщення повторень послідовний.

Агротехніка в досліді – вирощування пшениці озимої загальноприйнята для зони Степу України, за винятком досліджуваного фактора

У польових умовах за порівняно ранніх строків сівби ріст рослин починається при середньодобовій температурі 15...18°C і триває в умовах поступового її зниження, укорочення світлової частини доби, падіння інтенсивності інсоляції та збільшення вологості повітря і ґрунту. З кожним наступним строком сівби температурні та світлові умови, природно, виявляються більш низькими, а вологості повітря і ґрунту – більш високими.

Пшениця озима протягом вегетації проходить такі фенофази: проростання насіння, сходи, кущення, вихід у трубку, колосіння, цвітіння, формування, наливання та досягання зерна.

Фенологічні дослідження пшениці озимої у 2008...2010 рр. наведено у таблиці 1.

У 2008 р. пшеницю озиму під урожай 2009 р. висівалися 20.08, 16.09, 06.10.; у 2009 р. (під урожай 2010 р.) – 24.08, 15.09, 04.10. Різниця між строками сівби становили у 2008 р. – 27...32 доби, 2009 р. – 22...20 діб. Як бачимо початкові різниці великі, проте до кінця вегетації вони практично нівелюються і у фазу повної спілості зерна рослини всіх строків сівби входять практично однаково: у 2009 р. – 26...28 липня, 2010 р. – 16...20 липня. Активна синхронізація посівів відбувається за весняно-літнього періоду. Ще одна особливість у пшениці різнострокової сівби є відсутність осіннього кущення за жовтневої сівби. Це спостерігалось, як в 2009, так і 2010 рр.

Тривалість досходового періоду розвитку рослин залежить від погодних умов і дат проведення сівби. В 2008 р. пшениця серпневої сівби зійшла через 6 тиж., вересневої – 8 і жовтневої – 12; в 2009 р. відповідно – через 13, 14 і 18.

Таблиця 1

Фенологія рослин пшениці озимої за різних строків сівби

Фенофаза	Дата настання фенофаз при сівбі:					
	3 дек. серпня	2 дек. вересня	1 дек. жовтня	3 дек. серпня	2 дек. вересня	1 дек. жовтня
	2008/2009 р.			2009/2010 р.		
Сівба*	20.08	16.09	06.10	24.08	15.09	04.10
Сходи	26.08	24.09	18.10	06.09	29.09	22.10
Кущення (осіннє)	14.09	10.10	-	26.09	13.10	-
ПОВ	06.11	06.11	06.11	04.11	04.11	04.11
ВВВ	28.03	28.03	31.03	25.03	25.03	28.03
Кущення(весняне)	08.04	08.04	14.04	27.03	30.03	04.04
Вихід в трубку	30.04	10.05	04.05	24.04	22.04	26.04
Колосіння	04.06	08.06	06.06	28.05	26.05	28.05
Цвітіння	10.06	10.06	14.06	04.06	03.06	31.05
Молочна стиглість	06.07	30.06	30.06	18.06	19.06	17.06
Воскова стиглість	22.07	22.07	22.07	04.07	08.07	09.07
Повна стиглість	28.07	26.07	26.07	16.07	20.07	16.07

*Примітка:** – не є фенологічною фазою

Період осінньої вегетації рослин починається одночасно із з'явленням сходів, за якими безпосередньо йде фаза 3-го справжнього листка. Ця фаза є свідченням початку активного розвитку кореневої системи і початком утворення вузла кушення, який за нашими спостереженнями наступав у 2008 р. при серпневій сівбі – 14.09, вересневій – 10.10, в 2009 – відповідно 26.09 і 13.10. За структурою осінньої вегетації ця подія відбувалася у післясходовому періоді на 16...19 добу (2008 р.) і 20...14 добу у 2009 р.

В технології вирощування пшениці озимої розрізняють технологічний і вегетаційний періоди. Початком першого є дата сівби, другого – дата сходів. Кінцем – в другому і першому випадках, як правило, – дати переходу середньодобової температури повітря через 5°C. Це відбулося в 2008 р. – 06.11, 2009 р – 04.11.

Таким чином, тривалість вегетаційного періоду становила у 2008/2009 рр. відповідно до строку сівби – 77, 51, 31 добу, 2009/2010 рр. – 72, 50, 31; технологічного, відповідно року та до строку сівби – 83, 59, 43 і 85, 64, 49 діб.

За узагальненими даними фенологічного дослідження слід зробити такі висновки:

1. За серпневої сівби (3 декада) пшениця озима сходить на 9...10 добу, при жовтневих (1 декада) – на 12...18 (залежно від температури ґрунту і його вологості).

2. Тривалість осінньої вегетації пшениці 72...77 діб за серпневої сівби; 31 добу – за жовтневої і 50...51 – за вересневої.

3. Тривалість весняно-літньої вегетації пшениці 113...122 доби за серпневої сівби; 110...117 діб – за жовтневої і 117...120 – за вересневої.

4. За пізніх (жовтневих) строків сівби основні фази весняно-літнього періоду розвитку рослин скорочуються і таким чином досягання пшениці озимої ранніх і пізніх строків відбувається практично одночасно.

Кушення – фенологічна фаза, за якої з підземних стеблових вузлів утворюються бічні пагони і вторинна коренева система. Процес кушення полягає у тому, що з підземних стеблових вузлів утворюються вторинні корені й бічні пагони, які з'являються над поверхнею ґрунту і ростуть так само, як головне стебло. Бічні пагони і вторинні корені можуть утворюватися з кожного підземного вузла, але найбільше – з вузла кушення. Найчастіше він залягає на глибині 1...3 см від поверхні ґрунту.

Чим кращі умови для росту рослин, тим більша загальна кущистість. Але занадто велика загальна кущистість при вирощуванні хлібів на зерно не бажана, оскільки частина пагонів росте погано, утворюючи так звані підгін і підсід, що не дають урожаю.

Залежність кущистості рослин від тривалості періоду осінньої вегетації, пов'язаної із строками сівби, характеризують дані таблиці 2.

За серпневої сівби (середнє за 2008 р.) кушення пшениці настало 20.09 і закінчилось 05.11, тривало – 45 діб. За цей час сформувався 1201 пагін, що відповідає коефіцієнту кущистості 2,37 (1201/506).

Куцистість рослин пшениці озимої у зв'язку із строками її сівби

Строк сівби	Осінній період			Весняний період		
	шт./м ²		К	шт./м ²		К
	рослин	стебел		рослин	стебел	
2008/2009 р.						
Серпневий	381	817	2,14	362	1182	3,27
Вересневий	458	733	1,60	441	628	1,42
Жовтневий	489	504	1,03	350	403	1,15
Середнє	445	685	1,51	384	738	1,93
2009/2010 р.						
Серпневий	632	1585	2,51	568	1034	1,82
Вересневий	551	1186	2,15	401	723	1,64
Жовтневий	467	501	1,07	380	402	1,15
Середнє	550	1091	1,98	453	720	1,58
2008...2010 рр.						
Серпневий	506	1201	2,37	465	1108	2,38
Вересневий	504	960	1,90	421	676	1,61
Жовтневий	478	503	1,05	365	402	1,10
Середнє	498	888	1,78	417	729	1,75
Позначка	К – коефіцієнт загальної куцистості					

За вересневої сівби (середнє за 2008 р.) куцання пшениці настало 23.10 і закінчилось 05.11, тривало – 42 доби. За цей час сформувалося 960 пагонів, що відповідає коефіцієнту куцистості 1,90 (960/504).

За жовтневої сівби (середнє за 2008 р.) осіннього куцання рослин практично не відбулося; весною воно тривало 8...10 діб і кінцевий коефіцієнт куцання становив 1,10 (402/365); за серпневої сівби – 2,38 (1108/465) і вересневої 1,61 (676/421).

Аналогічна закономірність впливу строку сівби на куцистість рослин пшениці озимої спостерігалась і в 2009 році.

В таблиці 3 представлено господарську урожайність пшениці озимої за 2009 і 2010 рр., яка характеризує фактичну продуктивність посівів за середньоваріантними обчисленнями, а також коефіцієнти варіації з вихідними даними. По досліді 2009 р. становила 32,6 ц/га при коефіцієнті варіації 21,8 %, силі впливу досліджуваного фактору (строків сівби) – 39 % і експериментальної точності визначень 4,6 %. У 2010 р. аналогічні показники становили, відповідно: 28,6 ц/га 19,3 %, 58 % і 5,1 %.

В межах окремих років і варіантних урожайностей виділяється факт значного перевершення контрольного варіанту над дослідними. У 2009 р. вони становили 7,7...10,0 ц/га (НР₀₅ = 3,2 ц), 2010 р. – 7,7...9,2 ц/га (НР₀₅ = 3,0 ц).

В середньому за два роки, найбільший вплив на мінливість урожайності зерна пшениці озимої мали строки сівби – 41,5 %.

Урожайність пшениці озимої за різних строків сівби

Варіант	Урожайність зерна у 2009 р.								
	X, ц/га	±, ц/га	%	A, ц/га	за повтореннями				
					I	II	III	IV	
1	40,8	-7,7	15,9	42,6	32,2	45,4	46,1	39,7	
2 (контроль)	48,5	St	100		54,9	53,2	41,4	44,4	
3	38,5	-10,0	20,6		35,5	44,2	36,3	38,9	
Статистика		Sx = 1,49; Sd = 2,11; НІР ₀₅ = 3,17 ц/га (15,8 %); Dyx = 39 %, V = 21,8 %; Sx % = 4,57							
Урожайність зерна у 2010 р.									
1	46,6	-7,7	14,2	48,7	49,0	42,0	49,5	45,9	
2 (контроль)	54,3	St	100		51,2	58,7	50,8	56,5	
3	45,1	-9,2	16,9		46,8	43,8	47,5	42,3	
Статистика		Sx = 1,45; Sd = 2,05; НІР ₀₅ = 3,03 ц/га (17,6 %); Dyx = 58 %, V = 19,3 %; Sx % = 5,07							

Відповідно до наведених врожайних даних можна зробити такі висновки:

1. За дворічними даними урожайність зерна становила за серпневої сівби 28,7 ц/га, вересневої – 36,4 ц/га і жовтневої 26,8 ц/га.
2. За результатами дисперсійного аналізу встановлено, що найбільший вплив на урожайність пшениці озимої справляли строки сівби (41,5 %); другим фактором по важливості були погодні умови – 26,9 %; вплив ґрунтових умов на урожайність пшениці озимої складав 22,0 % і 9,5 % складали невизначені фактори.

Висновок. Господарствам різних форм власності пропонуємо технологію вирощування пшениці озимої за вересневої сівби, як найбільш рентабельну. Середня за два роки рентабельність становить 117,1 %, чистий прибуток – 2356 грн/га при собівартості 1 ц зерна 55,3 грн. Перенесення сівби на більш ранні та пізні строки зменшує чистий прибуток на 904...1152 грн. і рентабельність на 45,9...57,3 %.

Список використаної літератури

1. Основи наукових досліджень в агрономії: підручник / [В.О. Єценко, П.Г.Копитко, В.П. Опришко, П.В. Костогриз; за ред. В.О. Єценко]. – К.: Дія, 2005. – 288 с.

УДК 633.11:631.84

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ДОЗИ І СТРОКУ ЗАСТОСУВАННЯ АЗОТНИХ ДОБРИВ В УМОВАХ ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

О.В.Іпатов, О.В.Кліваденко, студенти

Науковий керівник – І.Д.Дудяк, к.с.-г.н., доцент

Миколаївський державний аграрний університет

Одним із найбільш важливих факторів серед усіх технологічних прийомів вирощування будь-якої сільськогосподарської культури є необхідність створення для неї сприятливих оптимальних умов живлення.

Дослідження проводили протягом 2009...2011 років у ПСП «Україна», яке розташоване в північній частині Очаківського району Миколаївської області в однофакторних польових дослідах з наступним аналізом зерна в лабораторії Миколаївського державного аграрного університету.

Об'єктом досліджень був вплив дози і строку застосування азотних добрив на врожайність і якість зерна пшениці озимої. Предметом досліджень – сорт пшениці озимої Вдала.

Схема польового досліду:

1. P₃₀ N₀₀(контроль); 2. P₃₀ N₉₀; 3. P₃₀ N₃₀₊₃₀₊₃₀ (по мерзлоталому ґрунті + на початку трубкування + на початку колосіння)

Параметри облікової дослідної ділянки: довжина – 10 м, ширина – 2,7 м, площа – 27 м². Спосіб розміщення: варіантів – систематичний; повторень – однократний. Площа під дослідом – 162 м².

Агротехніка вирощування пшениці озимої у господарстві загальноприйнята для умов темно-каштанових ґрунтів Степу України крім дози та строку застосування азотних добрив (досліджуваних факторів).

Обліки і спостереження проводили у повній відповідності з вимогами та загальноприйнятими методиками.

Дослідження показали, що внесені мінеральні добрива під пшеницю озиму, суттєво впливали на вміст елементів живлення в ґрунті упродовж усієї вегетації культури. Так, кількість нітратів вже на період сівби-сходів пшениці озимої за внесення азотного добрива збільшувалася у два рази – з 1,76 до 3,61 мг/100 г ґрунту (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив мінеральних добрив на вміст нітратів у ґрунті при вирощуванні
пшениці озимої, мг/100 г

Варіант	Строки відбору зразків ґрунту				
	Сх	ВВВ	К	МВС	ПС
P ₃₀ N ₀₀	1,76	0,58	0,37	0,35	0,66
P ₃₀ N ₉₀	3,61	0,85	0,84	1,20	1,85
P ₃₀ N ₃₀₊₃₀₊₃₀	3,60	0,88	1,15	1,21	1,24

Примітка. Сх – сходи; ВВВ – відновлення весняної вегетації; К – колосіння; МВС – молочно-воскова стиглість зерна; ПС – повна стиглість зерна

В подальші періоди вегетації зміни вмісту нітратів в ґрунті контрольного варіанту проходили за схемою оберненої параболи з точками перегину: 0,58; 0,37; 0,35; 0,66 (рис. 1).

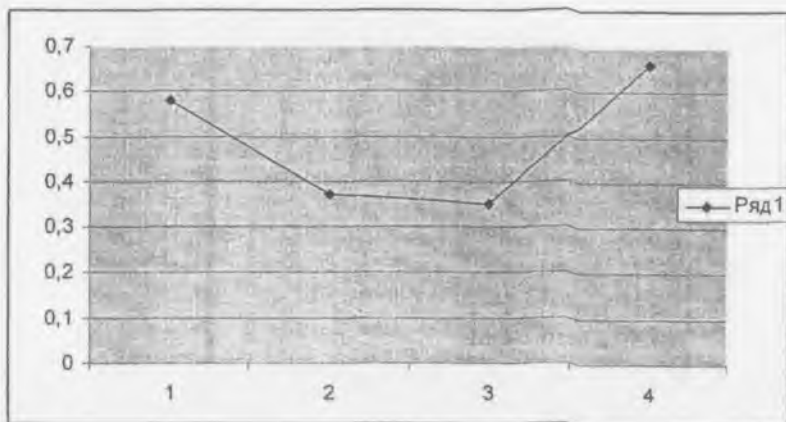

Рис. 1. Динаміка вмісту нітратів в ґрунті контрольного варіанту протягом вегетації рослин пшениці озимої в 2010 р.

Особливості змін вмісту нітратів за досліджуваними варіантами удобрення можна побачити на рисунку 2.

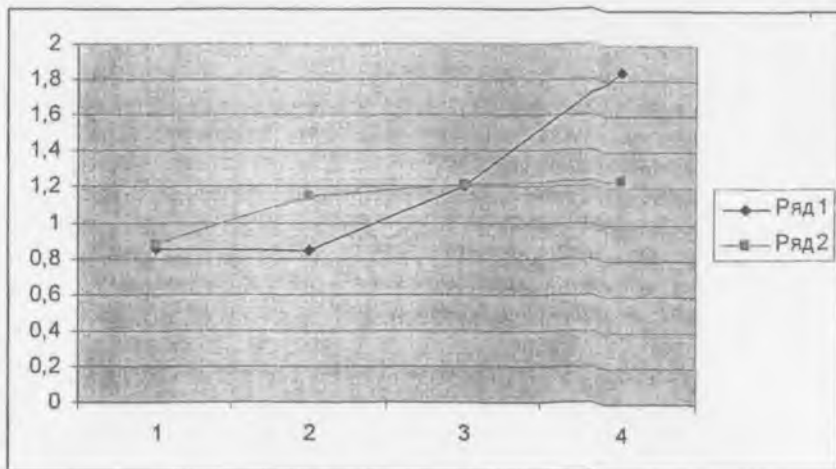

Рис. 2. Динаміка вмісту нітратів в ґрунті досліджуваних варіантів протягом вегетації рослин пшениці озимої в 2010 р. (Ряд 1: $P_{30}N_{90}$ – 1 – (BBB – 0,85); 2 – (К – 0,84); 3 – (МВС – 1,20); 4 – (ПС – 1,85 мг/100 г); ряд 2: $P_{30}N_{30+30+30}$ – 1 – (BBB – 0,88); 2 – (К – 1,15); 3 – (МВС – 1,21); 4 – (ПС – 1,24 мг/100 г).

Аналогічно залежно від внесених мінеральних добрив змінювався вміст у ґрунті рухомого фосфору та обмінного калію.

Забезпеченість ґрунту елементами живлення чітко вплинула на процеси росту і розвитку рослин пшениці озимої. Під їх впливом змінювалися такі основні показники як приріст надземної маси рослин та площа листкової поверхні.

Так, у середньому за два роки досліджень, у фазу куцїння за вирощування рослин без добрив сирої маси накопичилося 721 г/м^2 а за їх внесення залежно від доз, збільшувалася і досягала до $1032 \dots 1105 \text{ г/м}^2$ (табл. 2). У подальший період вегетації відбувалося інтенсивне наростання надземної маси.

Таблиця 2

Приріст сирої надземної маси
пшениці озимої залежно від внесених мінеральних добрив, г/м^2

Варіант	Сира маса			Суха маса		
	Відбір зразків рослин за строкам					
	1	2	3	1	2	3
$P_{30} N_{00}$	721	2928	3702	146	586	740
$P_{30} N_{90}$	1105	3590	5319	221	718	1064
$P_{30} N_{30+30+30}$	1034	3570	5341	207	708	1068

Примітка: 1 – куцїння; 2 – колосіння; 3 – молочно-воскова стиглість зерна

Зростання вегетативної маси під впливом добрив безпосередньо свідчить про їх позитивний вплив на розвиток площі листкової поверхні, яка, в свою чергу, тісно корелює і має прямий зв'язок з рівнем продуктивності рослин. В наших досліджах мінеральні добрива підвищували рівні урожайності зерна пшениці озимої у середньому за два роки на $39,6 \dots 45,4 \%$, тобто на $12,9 \dots 14,8 \text{ ц/га}$.

В більш урожайному 2010 р. прибавки становили $41,7 \dots 45,8 \%$; в варіанті $P_{30} N_{00}$ – $41,7 \%$ (14 ц/га); варіанті $P_{30} N_{30+30+30}$ – $45,8 \%$ ($15,4 \text{ ц/га}$).

У менш урожайному 2011 р. прибавки становили $37,8 \dots 45,4 \%$; в варіанті $P_{30} N_{00}$ – $37,8 \%$ ($11,9 \text{ ц/га}$); варіанті $P_{30} N_{30+30+30}$ – $45,4 \%$ ($14,3 \text{ ц/га}$).

За азотного удобрення по фоні P_{30} у нормі N_{90} у середньому за роки досліджень отримано дещо менший урожай, ніж при подрібненому внесенні у три прийоми – по N_{30} (до сівби + рано весною + у фазу колосіння), хоч приріст урожаю зерна в останньому випадку виявився недостовірним.

Максимальна продуктивність пшениці озимої сформувався за триразового азотного підживлення рослин – $47,4 \text{ ц/га}$ (табл. 3).

Урожайність пшениці озимої залежно від фону живлення, ц/га

Варіант	Роки		X	+ до контролю	
	2010	2011		факт.	%
P ₃₀ N ₀₀	33,6	31,5	32,6	-	-
P ₃₀ N ₉₀	47,6	43,4	45,5	12,9	39,6
P ₃₀ N ₃₀₊₃₀₊₃₀	49,0	45,8	47,4	14,8	45,4
Статистика	$X = 41,8$ ц/га, $НІР_{05}(f_A) = 3,41$ ц, $НІР_{05}(f_B) = 3,18$ ц, $НІР_{05}(f_A + f_B) = 3,91$ ц, $Дух(f_A) = 5\%$, $Дух(f_B) = 82\%$ $Дух(f_A + f_B) = 60\%$, $V = 23,69\%$, $S_x\% = 5,9$				

Наші дослідження показали, що внесені мінеральні добрива під пшеницю озиму і створений під їх впливом поживний режим ґрунту, позначився на показниках якості зерна і борошна.

В результаті проведених досліджень було встановлено, що натура зерна пшениці озимої залежала від погодних умов сільськогосподарського року, дози та строку внесення азотних добрив (табл. 4).

Таблиця 4

Натура зерна пшениці озимої
залежно від дози та строку внесення азотних добрив, г/л

Варіант	Рік		Середнє
	2010	2011	
P ₃₀ N ₀₀	741	720	730
P ₃₀ N ₉₀	770	749	760
P ₃₀ N ₃₀₊₃₀₊₃₀	778	760	769

У 2010 році натура зерна пшениці озимої коливалася від 741 г/л у зерна пшениці озимої з контрольних ділянок до 778 г/л у зерна пшениці озимої, яка по фосфорному фоні підживлювалася N₃₀ по мерзлоталому ґрунті + N₃₀ на початку трубкування + N₃₀ на початку колосіння. Аналогічна закономірність впливу дози та строку застосування азотних добрив під озиму пшеницю на натуру зерна спостерігалась і в 2011 році. Проте, цього року натура зерна була дещо меншою (720...769 г/л), що пояснюється погодними умовами сільськогосподарського року.

Найкращим вважається крупне зерно. Крупність зерна, крім лінійних розмірів, може бути виражена його масою. Маса 1000 зерен відноситься до

найважливіших показників якості зерна.

В своїх дослідженнях ми вивчали як змінюється маса 1000 зерен залежно від дози та строку внесення азотних добрив. Одержані експериментальні дані наведені в таблиці 5.

У середньому за два роки досліджень найбільша маса 1000 зерен (43,6 г) була у пшениці озимої, яку підживлювали тричі: N_{30} по мерзлоталому ґрунті + N_{30} на початку трубкування + N_{30} в фазу колосіння.

Таблиця 5

Маса 1000 зерен пшениці озимої
залежно від дози та строку внесення азотних добрив, г

Варіант	Рік		Середнє
	2010	2011	
$P_{10} N_{00}$	38,1	36,0	37,0
$P_{10} N_{90}$	43,9	41,9	42,9
$P_{10} N_{30+30+30}$	44,7	42,6	43,6

Нашими дослідженнями було встановлено, що склоподібність зерна пшениці озимої в 2010 році була в межах 49...69 %, а у 2011 – тільки 40...64 %. Підживлення азотними добривами, особливо, у пізні фази росту й розвитку пшениці озимої збільшувало склоподібність зерна. Тому найкращою була склоподібність у зерна пшениці озимої, яку тричі підживлювали.

Масова частка сирії клейковини в зерні пшениці озимої, вирощеної в 2010 році була значно вищою, ніж в 2011 році. Пояснюється це погодними умовами сільськогосподарського року. В середньому за два роки досліджень, зерно пшениці озимої згідно з вимогами ДСТУ 3768:2010 відповідало 3-му класу – з контрольних ділянок, 2-му класу – при застосуванні $P_{30} N_{90}$ і 1-му класу – при застосуванні $P_{30} N_{30+30+30}$ (табл. 6).

Таблиця 6

Масова частка сирії клейковини в зерні
пшениці озимої залежно від дози та строку внесення азотних добрив, %

Варіант	Рік		Середнє
	2010	2011	
$P_{10} N_{00}$	20,2	19,3	19,8
$P_{30} N_{90}$	26,9	26,1	26,5
$P_{30} N_{30+30+30}$	29,5	28,6	29,0

Якість сирії клейковини зерна пшениці озимої з контрольних ділянок польового досліді була третьої групи, а при застосуванні азотних добрив – другої.

Визначення економічної ефективності дає чітку характеристику факторам,

що застосовують у технології вирощування будь-якої культури. За внесення мінеральних добрив збільшується рівень урожаю зерна, значно підвищується чистий прибуток і рівень рентабельності. Найбільший рівень рентабельності (92,5 %) спостерігався за вирощування пшениці озимої на ділянках, де по фоновому удобренню азотні добрива вносили у три прийоми (N_{30} – до сівби + N_{30} – рано весною + N_{30} – у фазу колосіння), а найменший (36,6 %) – по фоновому удобренню (на контрольних ділянках).

В цілому найбільший рівень рентабельності використання мінеральних добрив (336,7 %) був на ділянках польового досліду, де по фосфорно-калійному фоні азотні добрива вносили у три прийоми (N_{30} – до сівби + N_{30} – рано весною + N_{30} – у фазу колосіння).

Отже, для формування високого і стабільного врожаю озимої пшениці з хорошими показниками якості зерна, найбільш доцільно, що підтверджується показником окупності мінеральних добрив, застосовувати мінеральні добрива наступним чином: $N_{30}P_{30}$ до сівби, N_{30} весною у підживлення та N_{30} у позакореневе підживлення.

УДК 663.236: 636.087.7 (477.73)

ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРУ РОСТУ РІВЕРМ НА ЯКІСТЬ ЯГІД ТЕХНІЧНИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ В УМОВАХ ТОВ «АГРОФІРМА» ЛИМАНСЬКИЙ» ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Н.В. Нікончук, к.с.-г.н., доцент

В.Ф. Сайнова, магістр

Миколаївський державний аграрний університет

Вступ. До якісних показників винограду призначеного для переробки на вино належать цукристість та кислотність. Вони визначають смак винограду і всіх продуктів його переробки. Вміст кислот надає вину терпкість, яскравість і насиченість. Кислота – один з істотних компонентів балансу першокласного вина. Найбільший відсоток вмісту в вині – винної кислоти і зовсім мізерна кількість інших кислот, наприклад, лимонної і бурштинової. Кислоти, що містяться у винограді, оберігають сусло від розвитку в ньому шкідливих мікроорганізмів.

Якість винограду характеризується його товарним виглядом, харчовою і технологічною цінністю. На формування якості впливають біологічні особливості сорту, умови вирощування.

Метою досліджень було вивчення впливу стимулятора росту Ріверм на якість ягід технічних сортів винограду: Аліготе (контроль), Сухоліманський білий, Каберне-Савіньон, Рислінг, Ркацітелі в умовах господарства ТОВ «Агрофірма» Лиманський». Для досягнення поставленої мети вирішували такі задачі:

О.П.Фургал, А.В. Дробітько. ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА МЕХАНІЗОВАНОГО ДОГЛЯДУ ЗА ПОСІВАМИ НА РІСТ, РОЗВИТОК І ВРОЖАЙНІСТЬ СОЇ В УМОВАХ ФГ „ЗОРЯ” БРАТСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	125
М.М. Балдук, С.В. Бондарев, І.Д. Дудяк. ВПЛИВ СТРОКУ СІВБИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПЕРВОМАЙСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	128
О.В.Іпатов, О.В.Кліваденко, І.Д. Дудяк. УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ДОЗИ І СТРОКУ ЗАСТОСУВАННЯ АЗОТНИХ ДОБРІВ В УМОВАХ ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ».....	133
Н.В. Нікончук, В.Ф. Сайнова. ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРУ РОСТУ РІВЕРМ НА ЯКІСТЬ ЯГІД ТЕХНІЧНИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ В УМОВАХ ТОВ «АГРОФІРМА» ЛИМАНСЬКИЙ» ОЧАКІВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	138
В. Деркач , Г.Т. Федорович. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОРИЗУ В УМОВАХ МИКОЛАЇВЩИНИ.....	141
Г.М. Марущак. ГІДРОХІМІЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА ЛАНШАФТ ТА ЯКІСТЬ ДРЕНАЖНО-СКИДНИХ ВОД В УМОВАХ РИСОВИХ СИСТЕМ.....	145
С.О. Кольцов. ЗМІНИ ФІЗИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ СОЛОНЦІВ ЛУЧНИХ У РИСОВИХ СІВОЗМІНАХ.....	148

ВІСНИК СІЛЬСЬКОГО КРАЮ»
МАТЕРІАЛИ

**Третій регіонально-науково-практичний рослинотісної конференції
студентів, аспірантів і молодих вчених**

26 - 28 жовтня 2011 р.

Миколаївський державний аграрний університет

Відповідальний за випуск: *декан агрономічного факультету*
Миколаївського ДАУ В.В.Гамаюнова
Технічний редактор: *О.М.Кушнарьова*
Комп'ютерна верстка: *О.П.Іскакова*

Підписано до друку 10.2011 Формат 60x84¹/₁₆
Набір друку Друк офсетний. Ум. друк.арк. _____.
Тираж 100 прим. Зак. № ____. Ціна договірна

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університету
54010 м. Миколаїв, вул., Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДІВ № 1155 від 17.12.2002 р.